

DEZINFERA Svět sociálních sítí a dezinformací očima žáků druhého stupně základní školy

Obor č. 17: Filozofie, politologie a ostatní humanitní a společenskovední obory

Autorka: **Ela Doležalová**

Gymnázium, Pardubice, Dašická 1083

Konzultant: PhDr. Libor Frank, Ph.D., Univerzita obrany

DEZINFERA

Ovlivňují nás sociální sítě více, než si myslíme?

Ve své práci SOČ jsem zjišťovala, jak moc trávení času na různých sociálních sítích ovlivňuje to, jak se orientujeme v problematice dezinformací. Zaměřila jsem se na žáky 2. stupně základní školy a výsledky Vás možná překvapí!

Proč dezinferra?

Název dezinferra vznikl spojením slov dezinformace a ferre (z latinského výrazu pro šířit, nést, přenášet).

Výzkumné otázky

Jaký je vztah mezi používáním různých sociálních sítí a znalostmi o dezinformacích?

Jak se liší úspěšnost v testu mezi uživateli různých sociálních sítí?

Jaký je vztah mezi počtem používaných sociálních sítí a výsledky v testu znalostí o dezinformacích?

Jaká je souvislost mezi nejpoužívanější sociální sítí a výsledky v testu znalostí o dezinformacích?

Cíle práce

Hlavním cílem práce je **zodpovědět výzkumné otázky**. Dalším cílem je, aby práce měla **praktický přínos** pro zúčastněnou školu.

Jaké jsou přínosy?

Hlavním přínosem práce je **vytvoření infografiky** shrnující nejdůležitější výsledky pro zúčastněnou školu a zodpovězení málo prozkoumaných výzkumných otázek.

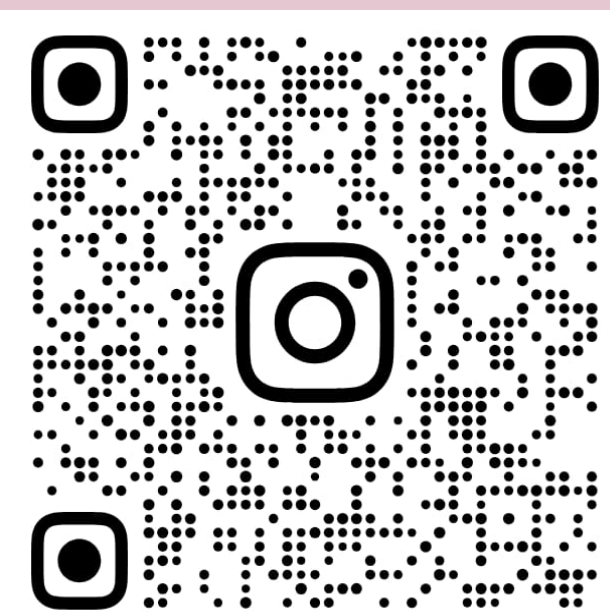
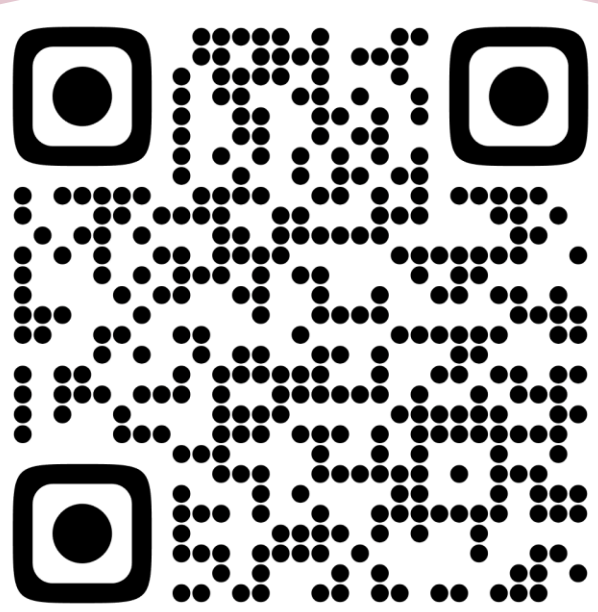
Jak pokračovat?

Výzkum by bylo možné rozšířit o další školy, případně o **další věkové kategorie**. Bylo by zajímavé zjistit, zda jsou výsledky skutečně ovlivněny věkem, nebo spíše dobou, po kterou lidé už sociální sítě používají. Další možností je doplnění o **kvalitativní část**, například rozhovory nebo fokusní skupiny.

CHCETE VĚDĚT VÍCE?

Webové stránky

Chcete vědět, **jak byste si v testu na dezinformace obstáli Vy?** Lákalo by Vás přečíst si **celou práci** nebo si rozšířit znalosti v této problematice? Pokud je některá z odpovědí na tyto otázky ano, podívejte se na webové stránky **www.dezinferra.cz**, kde toho najdete více!

Instagram

Nebo se podívejte instagramový účet **DEZINFERRA**.

METODOLOGIE

M Nástrojem pro sběr dat byl **dotazník** zaměřený na používání sociálních sítí a **znalostní test** zaměřený na problematiku dezinformací. Dotazník i test byl vytvořen prostřednictvím služby **Survio** a obě části obsahovaly každá 14 uzavřených otázek.

Pro analýzu dat jsem využila **Excel** a statistický program **Jamovi**. Pro ověření normality dat jsem využila Sharpio-Wilkův test a pro samotnou analýzu dále různé **neparametrické testy** (např.: Mann-Whitneyův test, Kruskal-Wallisův test, atd. ...)

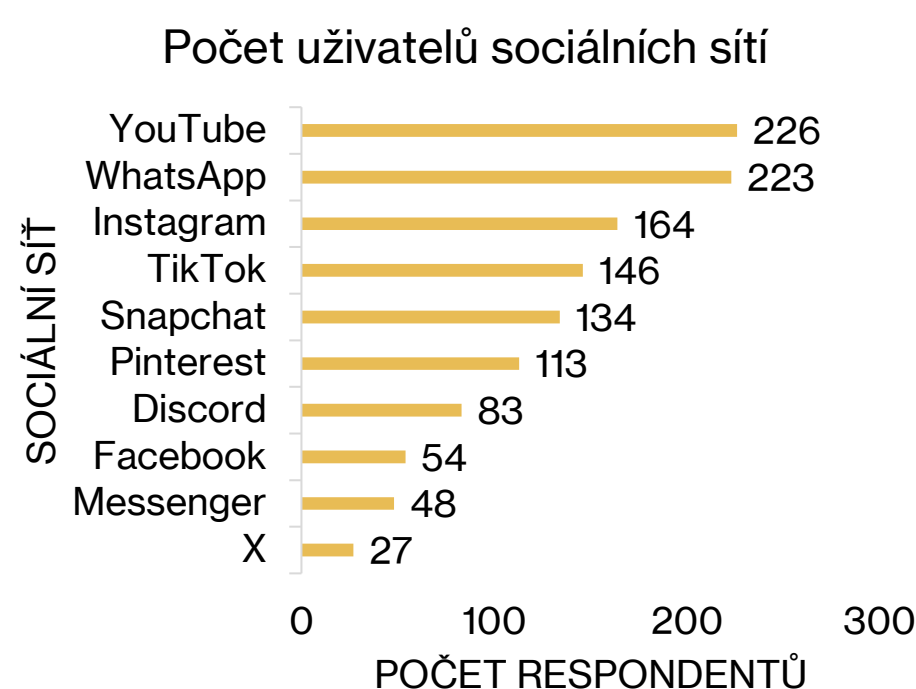

Sběr dat probíhal anonymně na **Základní škole Pardubice-Polabiny, Prodloužená 283** a zúčastnilo se ho **227 žáků** ve věku 11–15 let. Výzkum byl uskutečněn během třídnických hodin pod dohledem učitelů.

Hlavním omezením je nereprezentativnost vzorku. Dalším omezením je, že i přes pilotní testování, není použitý test standardizovaný. Dalším omezením je možnost subjektivního hodnocení skutečností respondentů v dotazníku.

VÝSLEDKY

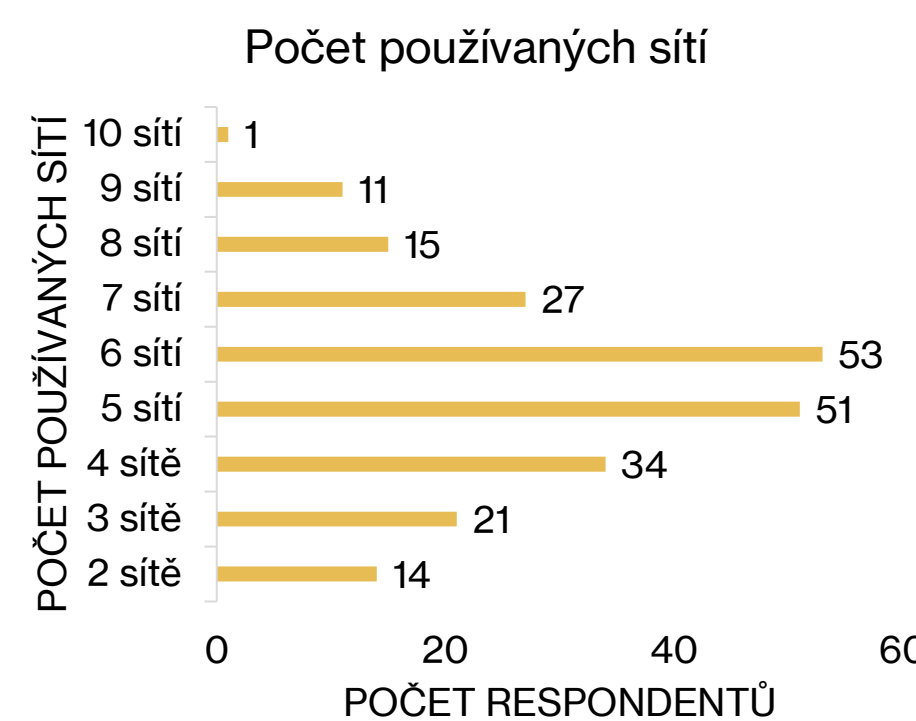
1 Úspěšnost uživatelů různých sociálních sítí v testu

Nejvíce respondentů používá **YouTube, WhatsApp a Instagram**.

Na základě Mann-Whitneyova U testu se ukázal statisticky významný rozdíl ($p = 0,018$) ve výsledku testu mezi uživateli a neuživateli u **Discordu**. To může být zapříčiněno využíváním Discordu pro vzdělávací účely.

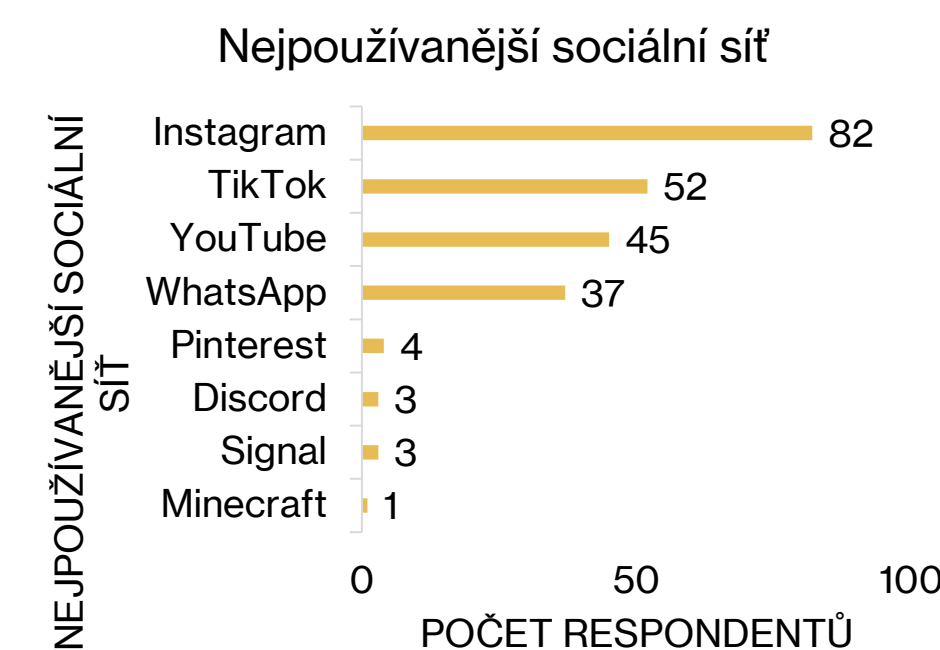
2 Vztah mezi počtem používaných sociálních sítí a výsledky v testu

Většina žáků používá **3 až 7 platform**, přičemž nejčastější počet je 6 (53 respondentů).

Výsledky ukázaly slabou, ale statisticky významnou pozitivní korelaci mezi počtem sítí a výsledkem znalostního testu (Spearmanovo $\rho = 0,205$; $p = 0,002$). Dále se ukázalo, že žáci **s větším počtem používaných sociálních sítí na nich tráví i více času** (Kruskal-Wallisův test: $p < 0,001$).

3 Souvislosti mezi nejpoužívanou sociální sítí a výsledky v testu

Nejvíce respondentů uvedlo jako svou nejpoužívanější sociální síť **Instagram, TikTok, YouTube a WhatsApp**.

Průměrné skóre znalostního testu se mírně lišilo. Nejvyššího dosáhli uživatelé **YouTube** (9,04 bodů), následovaní uživateli WhatsAppu (8,49), Instagramu (8,13) a TikToku (7,42). **Rozdíly** ve výsledku testu mezi jednotlivými skupinami byly **statisticky významné** (Kruskal-Wallisův test: $\chi^2 = 19,9$; $df = 7$; $p = 0,006$).

ZÁVĚR

- ✓ Mezi uživateli a neuživateli Discordu se ukázal statisticky významný rozdíl ve výsledku testu (uživatelé mají lepší výsledky než neuživatelé).
- ✓ Vyšší počet používaných sociálních sítí souvisí s vyšším průměrným časem stráveným na sociálních sítích (více používaných sítí = více času na sociálních sítích).
- ✓ Žáci, kteří nejvíce používají TikTok mají výrazně horší výsledky znalostního testu než žáci, kteří nejvíce používají jiné platformy.

Kontakt

info@dezinferra.cz